

WZORY PISM PROCESOWYCH W SPRAWACH KARNYCH

dla obrońców i pełnomocników
z objaśnieniami

redakcja naukowa Jerzy Skorupka

Dominika Czerniak, Dorota Czerwińska

**EDYTOWALNE WZORY DOSTĘPNE
NA STRONIE INTERNETOWEJ**

WZORY PISM PROCESOWYCH W SPRAWACH KARNYCH

dla obrońców i pełnomocników
z objaśnieniami

redakcja naukowa Jerzy Skorupka

Dominika Czerniak, Dorota Czerwińska

Zamów książkę w księgarni internetowej

profinfo.pl
księgarnia internetowa

Materiały uzupełniające
będą dostępne do 31 grudnia 2028 r.

Jeżeli w książce nie ma zdrapki
z kodem aktywacyjnym,
prosimy o kontakt
tel. 801 04 45 45

Stan prawny na 1 kwietnia 2023 r.

Recenzent

Dr hab. Dariusz Świecki, prof. UŁ

Wydawczyni

Monika Pawłowska

Redaktor prowadzący

Kinga Zając

Opracowanie redakcyjne

JustLuk

Projekt okładek serii

Wojtek Janikowski, Przemek Dębowski

prawolubni

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przysługujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

Szanujmy prawo i własność

Więcej na www.legalnakultura.pl

Polska Izba Książki

© Copyright by Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2023

ISBN 978-83-8328-512-2

Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o.

Dział Praw Autorskich

01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33

tel. 728 313 462

e-mail: PL-ksiazki@wolterskluwer.com

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

SPIS TREŚCI

WYKAZ SKRÓTÓW	11
WPROWADZENIE	15
OGÓLNE UWAGI O SPORZĄDZANIU PISM PROCESOWYCH	17
1. Wniosek o zawieszenie postępowania z powodu długotrwałej przeszkody uniemożliwiającej prowadzenie postępowania – art. 22 k.p.k.	29
2. Wniosek o skierowanie sprawy do mediacji – art. 23a k.p.k.	32
3. Wniosek o przekazanie sprawy do sądu okręgowego ze względu na szczególną wagę/szczególną zawziętość sprawy – art. 25 § 2 k.p.k.	34
4. Zażalenie na postanowienie sądu o stwierdzeniu swojej niewłaściwości i przekazaniu sprawy do sądu właściwego – art. 35 § 3 k.p.k.	38
5. Wniosek o wystąpienie o przekazanie sprawy do innego sądu ze względu na ekonomikę procesową – art. 36 k.p.k.	40
6. Stanowisko w przedmiocie sporu o właściwość – art. 38 k.p.k.	42
7. Wniosek o wyłączenie sędziego (<i>iudex inhabilis</i>) – art. 40 k.p.k.	45
8. Wniosek o wyłączenie sędziego (<i>iudex suspectus</i>) – art. 41 k.p.k.	47
9. Oświadczenie o działaniu w charakterze oskarżyciela posiłkowego – art. 54 § 1 k.p.k.	50
10. Oświadczenie o popieraniu aktu oskarżenia wniesionego przez oskarżyciela publicznego, gdy oskarżyciel złożył oświadczenie o cofnięciu aktu oskarżenia – art. 54 § 2 k.p.k.	52
11. Subsydiarny akt oskarżenia – art. 55 k.p.k.	53
12. Zażalenie na postanowienie o niedopuszczeniu pokrzywdzonego do działania w postępowaniu w charakterze oskarżyciela posiłkowego – art. 56 § 2 k.p.k.	57
13. Wniosek o wezwanie tłumacza w celu porozumienia się oskarżonego z obrońcą – art. 72 § 2 k.p.k.	61

14. Wniosek o zapewnienie tłumaczenia należytej jakości – art. 2 ust. 5 i art. 3 ust. 5 dyrektywy 2010/64/UE	64
15. Wniosek o doręczenie tłumaczenia określonych istotnych dokumentów innych niż wymienione w art. 72 § 3 k.p.k. – art. 3 ust. 3 dyrektywy 2010/64/UE	68
16. Zażalenie na ograniczenie kontaktu z obrońcą w trybie art. 73 § 2 lub 3 k.p.k.	71
17. Wniosek o wyznaczenie obrońcy z urzędu – art. 78 k.p.k.	75
18. Upoważnienie do obrony – art. 83 § 2 k.p.k.	77
19. Upoważnienie do obrony tzw. tymczasowe lub zastępcze – art. 83 § 1 k.p.k.	78
20. Zgłoszenie pełnomocnika pokrzywdzonego do udziału w postępowaniu wraz z wnioskami o dopuszczenie do udziału w czynnościach postępowania przygotowawczego – art. 87 § 1 k.p.k.	79
21. Pełnomocnictwo udzielone przez pokrzywdzonego – art. 87 § 1 k.p.k.	81
22. Pełnomocnictwo udzielane przez świadka – art. 87 § 2 k.p.k.	82
23. Wniosek o wyznaczenie pełnomocnika z urzędu – art. 88 § 1 w zw. z art. 78 § 1 i 1a k.p.k.	83
24. Zgłoszenie przedstawiciela organizacji społecznej do udziału w postępowaniu – art. 90 k.p.k.	85
25. Wniosek o doprowadzenie oskarżonego pozbawionego wolności na posiedzenie/rozprawę apelacyjną – art. 96 § 1 k.p.k. w zw. z art. 451 k.p.k.	88
26. Zażalenie na postanowienie w przedmiocie sprostowania oczywistej omyłki pisarskiej w wyroku – art. 105 § 4 k.p.k.	90
27. Wniosek o nadanie klauzuli wykonalności – art. 107 k.p.k.	93
28. Usprawiedliwienie niestawiennictwa podczas czynności procesowej wraz z wnioskiem o nieprzeprowadzenie czynności pod nieobecność osoby uprawnionej do wzięcia udziału w czynności – art. 117 § 2 k.p.k.	95
29. Wniosek o przywrócenie terminu – art. 126 § 1 k.p.k.	97
30. Zażalenie na odmowę przywrócenia terminu – art. 126 § 3 k.p.k.	100
31. Wniosek o sprostowanie protokołu posiedzenia/rozprawy – art. 152 k.p.k.	103
32. Wniosek o udostępnienie akt postępowania przygotowawczego – art. 156 § 5 k.p.k.	105
33. Wniosek o wydanie odpisów/udostępnienie protokołów – art. 157 k.p.k.	107
34. Zażalenie na odmowę udostępnienia akt – art. 159 k.p.k.	109
35. Wniosek dowodowy – w postępowaniu przygotowawczym i sądowym – art. 167 i 169 k.p.k.	112

36. Wniosek dowodowy dotyczący opinii prywatnej (ewentualnie wydania postanowienia o powołaniu jej autora w charakterze biegłego) (art. 167 i 169 k.p.k.)	115
37. Sprzeciw strony wobec uwzględnienia wniosku dowodowego z uwagi na niedopuszczalność dowodu – art. 170 § 1 pkt 1 w zw. z art. 368 § 1 k.p.k. (w zw. z art. 168a i 168b k.p.k. – na przykładzie kontroli operacyjnej, z uwzględnieniem w objaśnieniach kontroli i utrwalania rozmów)	118
38. Zażalenie na postanowienie sądu o zwolnieniu z tajemnicy adwokackiej/radcowskiej/notarialnej – 180 § 2 k.p.k.	122
39. Zażalenie na postanowienie o zachowaniu w tajemnicy okoliczności umożliwiających ujawnienie tożsamości świadka anonimowego – art. 184 § 5 k.p.k.	129
40. Wniosek o zwolnienie świadka z zeznawania – art. 185 k.p.k.	133
41. Wniosek o ponowne przesłuchanie świadka przesłuchanego w trybie art. 185a–185c k.p.k.	135
42. Oświadczenie o skorzystaniu z prawa do odmowy składania zeznań – art. 186 k.p.k.	137
43. Wniosek o powołanie nowego biegłego lub dopuszczenie opinii uzupełniającej – art. 201, art. 196 § 3 k.p.k.	138
44. Wniosek o doręczenie postanowienia o zatwierdzeniu zatrzymania w wypadkach niecierpiących zwłoki – art. 217 § 3 k.p.k.	142
45. Zażalenie na przeszukanie – art. 219 w zw. z art. 236 § 1 k.p.k.	144
46. Wniosek o wydanie postanowienia w przedmiocie dowodów rzeczowych poprzez zwrot zatrzymanych rzeczy z powodu ich zbędności dla postępowania – art. 230 § 2 k.p.k.	147
47. Zażalenie na zatrzymanie prokuratorskie/zatrzymanie w trybie art. 247 w zw. z art. 246 k.p.k.	149
48. Zażalenie na postanowienie sądu o zastosowaniu tymczasowego aresztowania – art. 252 § 1 k.p.k.	154
49. Zażalenie na postanowienie sądu o przedłużeniu tymczasowego aresztowania – art. 252 § 1 w zw. z art. 263 § 2 k.p.k.	161
50. Zażalenie na postanowienie prokuratora o zastosowaniu nieizolacyjnych środków zapobiegawczych – art. 252 § 2 k.p.k.	167
51. Wniosek o uchylenie lub zmianę środka zapobiegawczego – art. 254 § 1 k.p.k.	171
52. Zażalenie na postanowienie o odmowie uchylenia lub zmiany środka zapobiegawczego – art. 254 § 2 k.p.k.	174
53. Zażalenie na postanowienie o orzeczeniu przepadku poręczenia – art. 270 § 3 k.p.k.	178
54. Wniosek obrońcy o wydanie listu żelaznego – art. 281 § 1 k.p.k.	181

55. Zażalenie na postanowienie w przedmiocie listu żelaznego – art. 284 § 2 k.p.k.	184
56. Wniosek o uchylenie kary porządkowej wraz z usprawiedliwieniem nieobecności podczas czynności procesowej – art. 286 k.p.k.	187
57. Zażalenie na postanowienie w przedmiocie zabezpieczenia majątkowego – art. 293 § 3 k.p.k.	189
58. Wniosek o zmianę lub uchylenie zabezpieczenia majątkowego – art. 291 § 4 k.p.k.	194
59. Zażalenie na postanowienie w przedmiocie wyłączenia określonych składników majątku lub praw majątkowych z zabezpieczenia – art. 292a § 10 k.p.k.	196
60. Zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa – art. 304 § 1 lub 2 k.p.k.	199
61. Zażalenie na postanowienie o odmowie wszczęcia śledztwa/dochodzenia – art. 306 § 1 k.p.k.	202
62. Zażalenie na postanowienie o umorzeniu śledztwa/dochodzenia – art. 306 § 1a k.p.k.	206
63. Zażalenie na umorzenie rejestrowe – art. 325f k.p.k.	211
64. Zażalenie na bezczynność organu – art. 306 § 3 k.p.k.	214
65. Żądanie pokrzywdzonego w przedmiocie przesłuchania go w charakterze świadka – art. 315a k.p.k.	217
66. Wniosek o przesłuchanie świadka przez sąd w postępowaniu przygotowawczym – art. 316 § 3 k.p.k.	219
67. Zgłoszenie się obrońcy wraz z wnioskami z art. 313 § 3 i art. 315–318 k.p.k.	221
68. Odpowiedź na akt oskarżenia – art. 338 § 2 k.p.k.	223
69. Wniosek o skierowanie sprawy na posiedzenie celem rozważenia warunkowego umorzenia postępowania – art. 339 § 1 pkt 2 w zw. z art. 341 k.p.k.	226
70. Zażalenie na postanowienie o umorzeniu postępowania i zastosowaniu środków zabezpieczających – art. 324 § 3, art. 354 i 354a k.p.k.	228
71. Wniosek o skazanie bez przeprowadzania postępowania dowodowego – art. 338a k.p.k.	231
72. Zażalenie na umorzenie postępowania na posiedzeniu – art. 340 k.p.k.	234
73. Wniosek o przekazanie sprawy w celu uzupełnienia postępowania przygotowawczego – art. 344a § 1 i 2 k.p.k.	237
74. Zażalenie na postanowienie o przekazaniu sprawy w celu uzupełnienia postępowania przygotowawczego – art. 344a § 3 k.p.k.	239
75. Wniosek o wyłączenie jawności rozprawy ze względu na ważny interes prywatny – art. 360 § 1 k.p.k.	242

76. Wniosek o uzupełniające przeprowadzenie dowodu – art. 378a § 5 k.p.k.	244
77. Wniosek o określenie oskarżycielowi publicznemu terminu do przedstawienia dowodów – art. 396a § 1 k.p.k.	247
78. Wniosek o uzupełnienie wyroku – art. 420 k.p.k.	249
79. Wniosek o uzasadnienie wyroku – art. 422 k.p.k.	251
80. Wzór apelacji opartej na względnej przyczynie odwoławczej – art. 438 k.p.k.	253
81. Wzór apelacji opartej na bezwzględnej przyczynie odwoławczej – art. 439 k.p.k.	262
82. Zażalenie na odmowę przyjęcia apelacji – art. 429 § 2 k.p.k.	267
83. Oświadczenie o cofnięciu środka odwoławczego – art. 431 § 1 k.p.k.	269
84. Zażalenie na uzasadnienie wyroku bez wniesienia apelacji – art. 443a § 2 k.p.k.	270
85. Sprzeciw od wyroku nakazowego – art. 506 k.p.k.	274
86. Kasacja – art. 519 k.p.k.	276
87. Skarga na wyrok sądu odwoławczego – art. 539a k.p.k.	283
88. Wniosek o wznowienie postępowania – art. 540–540b k.p.k.	287
89. Wniosek o wezwanie skazanego do stawienia się w areszcie śledczym – art. 79 § 1a k.k.w.	292
90. Wniosek do uprawnionego podmiotu o wniesienie kasacji nadzwyczajnej – art. 521 w zw. z art. 9 § 2 k.p.k.	294
91. Wniosek o odszkodowanie za niesłuszne skazanie/tymczasowe aresztowanie – art. 552 § 1 k.p.k.	296
92. Prośba o ułaskawienie – art. 560 k.p.k.	302
93. Wniosek o wydanie uzupełniającego rozstrzygnięcia o kosztach procesu – art. 626 § 2 k.p.k.	306
94. Sprzeciw od postanowienia referendarza dot. kosztów postępowania – art. 93a § 3 w zw. z art. 626 § 2 k.p.k.	308
95. Zażalenie na rozstrzygnięcie o kosztach zawarte w wyroku bez wnoszenia apelacji – art. 626 § 3 w zw. z art. 460 k.p.k.	310
LITERATURA	313

WPROWADZENIE

Publikacji zawierających wzory pism procesowych dostępnych na rynku prawniczym jest co najmniej kilka. Mimo podobieństwa tematyki każde z tych opracowań się różni i kładzie nacisk na inne elementy. Także zakres pism w poszczególnych publikacjach nie jest w pełni tożsamy. Niniejsze opracowanie jest zatem jedną z propozycji, opartą na wiedzy i doświadczeniu konkretnych autorów – lecz także ich poglądach na to, co jest najistotniejsze i najbardziej pomocne w aktualnym orzecznictwie czy piśmiennictwie. Uznaliśmy także, że warto uwzględnić pisma procesowe przygotowane w oparciu o dyrektywy UE, a tam, gdzie było to możliwe, w objaśnieniach odsyłaliśmy do odpowiednich przepisów unijnych. Dyrektywy dotyczące ochrony praw oskarżonego¹ i pokrzywdzonego² nie zostały prawidłowo implementowane do krajowego porządku prawnego, co jednak nie oznacza, że uprawnienia przysługujące uczestnikom postępowania

¹ 1. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/64/UE z 20.10.2010 r. w sprawie prawa do tłumaczenia ustnego i tłumaczenia pisemnego w postępowaniu karnym (Dz.Urz. UE L 280, s. 1).

2. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/13/UE z 22.05.2012 r. w sprawie prawa do informacji w postępowaniu karnym (Dz.Urz. UE L 142, s. 1).

3. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/48/UE z 22.10.2013 r. w sprawie prawa dostępu do adwokata w postępowaniu karnym i w postępowaniu dotyczącym europejskiego nakazu aresztowania oraz w sprawie prawa do poinformowania osoby trzeciej o pozbawieniu wolności i prawa do porozumiewania się z osobami trzecimi i organami konsularnymi w czasie pozbawienia wolności (Dz.Urz. UE L 294, s. 1).

4. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/343 z 9.03.2016 r. w sprawie wzmocnienia niektórych aspektów domniemania niewinności i prawa do obecności na rozprawie w postępowaniu karnym (Dz.Urz. UE L 65, s. 1).

5. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/800 z 11.05.2016 r. w sprawie gwarancji procesowych dla dzieci będących podejrzanymi lub oskarżonymi w postępowaniu karnym (Dz.Urz. UE L 132, s. 1).

6. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1919 z 26.10.2016 r. w sprawie pomocy prawnej z urzędu dla podejrzanych i oskarżonych w postępowaniu karnym oraz dla osób, których dotyczy wnioski w postępowaniu dotyczącym europejskiego nakazu aresztowania (Dz.Urz. UE L 297, s. 1).

² Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/29/UE z 25.10.2012 r. ustanawiająca normy minimalne w zakresie praw, wsparcia i ochrony ofiar przestępstw oraz zastępująca decyzję ramową Rady 2001/220/WSiSW (Dz.Urz. UE L 315, s. 57).

nia nie mają zastosowania w polskim postępowaniu karnym. Część przepisów dyrektyw spełnia kryteria bezpośredniej skuteczności, zatem można się na nie powoływać przed sądami krajowymi. Naszym zdaniem warto częściej korzystać z możliwości, jakie dają przepisy unijne, i niejako przekonać organy procesowe do stosowania prawa europejskiego w praktyce³.

We wprowadzeniu – a w zasadzie zamiast wprowadzenia – chcielibyśmy przypomnieć najważniejsze zasady dotyczące sporządzania pism procesowych, obliczania terminów oraz doręczeń pism procesowych. Chociaż zasady sporządzania pism procesowych są oczywiste dla praktyków – adwokatów i radców prawnych – to mamy nadzieję, że z książki będą korzystać także osoby, które jeszcze nie mają doświadczenia w sporządzaniu pism w sprawach karnych. Być może dla nich taka uproszczona i mniej teoretyczna forma będzie użyteczna i pomoże sporządzić poprawne formalnie (i merytorycznie) pismo procesowe.

*prof. dr hab. Jerzy Skorupka
dr Dominika Czerniak
adw. Dorota Czerwińska*

³ Polecamy także platformę CrossJustice dostępną pod adresem: <https://www.crossjustice.eu/en/index.html#crossjustice-platform>. Znajdują się tam informacje odnośnie do implementacji dyrektyw UE w 11 państwach Unii Europejskiej (w tym m.in. Niemiec, Włoch czy Hiszpanii), co może być przydatnym narzędziem w pracy, zwłaszcza w sprawach transgranicznych, których w krajowym obrocie prawnym jest coraz więcej.

OGÓLNE UWAGI O SPORZĄDZANIU PISM PROCESOWYCH

Ogólne warunki pism procesowych

Ogólne warunki pism procesowych, tj. to, co powinno zawierać każde pismo, zostały wskazane w art. 119 § 1 k.p.k. Zgodnie z tym przepisem każde pismo procesowe powinno zawierać:

- 1) oznaczenie **organu**, do którego jest skierowane, oraz **sprawy**, której dotyczy;
- 2) **oznaczenie** oraz **adres** wnoszącego pismo, a także – **w pierwszym piśmie złożonym w sprawie – numer telefonu, telefaksu i adres poczty elektronicznej lub oświadczenie o ich nieposiadaniu**;
- 3) **treść wniosku** lub oświadczenia, w miarę potrzeby z uzasadnieniem;
- 4) **datę i podpis** składającego pismo (jeśli osoba składająca pismo nie może się podpisać, podpis składa osoba przez nią upoważniona ze wskazaniem przyczyny niemożności podpisania pisma – art. 119 § 2 k.p.k.).

Minimalne warunki pism procesowych mają charakter porządkowy, tj. pozwalają ustalić sprawę, jakiej dane pismo dotyczy (art. 119 § 1 pkt 1 k.p.k.), legitymację osoby wnoszącej pismo (tj. czy jest ona uprawniona do jego złożenia; art. 119 § 1 pkt 2 i 3 k.p.k.) oraz czy pismo procesowe jest wyrazem woli danej osoby (art. 119 § 1 pkt 4 k.p.k.)¹. Wymóg „treści wniosku lub oświadczenia” to część dyspozytywna pisma, która – w zależności od tego, czego pismo dotyczy – będzie się różnić. Po pierwsze, nie zawsze uzasadnienie jest konieczne. Przykładowo, wniosek o uzasadnienie wyroku (art. 422 k.p.k.) czy oświadczenie o działaniu w charakterze oskarżyciela posiłkowego (art. 54 § 1 k.p.k.) nie muszą zawierać uzasadnienia. Po drugie, przepisy szczególne mogą nakładać obowiązek sporządzenia uzasadnienia (por. art. 427 § 2 k.p.k. dotyczący wymogów formalnych środków zaskarżenia pochodzących od profesjonalnego pełnomocnika). Wówczas, gdy taki wymóg wynika z wprost z przepisów ustawy, brak uzasadnienia będzie istotnym uchybieniem formalnym, a składający pismo będzie zobowiązany je usunąć na wezwanie organu. Po trzecie zaś, w niektórych sytuacjach

¹ M. Kurowski [w:] *Kodeks postępowania karnego*, t. 1, *Komentarz aktualizowany*, red. D. Świecki, LEX 2023, komentarz do art. 119.

przepis szczególny² może precyzować, w jaki sposób powinno zostać sformułowane oświadczenie (przykładowo art. 169 k.p.k. w odniesieniu do konieczności sformułowania tezy dowodowej we wniosku dowodowym czy art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z 17.06.2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki³, który wskazuje, że skarga na przewlekłość powinna zawierać „żądanie stwierdzenia przewlekłości postępowania”). Po czwarte, w przypadku kasacji (art. 526 § 2 k.p.k.), wniosku o wznowienie postępowania (art. 545 § 2 k.p.k.), skargi na wyrok sądu odwoławczego (art. 539f w zw. z art. 526 § 2 k.p.k.), apelacji od wyroku sądu okręgowego (art. 446 § 1 k.p.k.) oraz subsydiarnego aktu oskarżenia (art. 55 § 2 k.p.k.) Kodeks postępowania karnego wprowadza przymus adwokacko-radcowski.

Treść i znaczenie pisma procesowego ocenia się według treści złożonego oświadczenia, a nie według oznaczenia przyjętego przez stronę czy innego uczestnika postępowania (art. 118 § 1 k.p.k.). Nie forma, ale treść decyduje bowiem o znaczeniu czynności procesowej⁴, a jednym z celów art. 118 k.p.k. jest odejście od zbędnego i nadmiernego formalizmu postępowania⁵. Choć od podmiotów profesjonalnych – adwokatów i radców prawnych – wymaga się większej dbałości o kwestie formalne, zwłaszcza w odniesieniu do sporządzania środków zaskarżenia – to art. 118 § 1 k.p.k. ma zastosowanie także do tych uczestników postępowania⁶. Omyłkowe, błędne nazwanie pisma procesowego nie wpłynie zatem na jego skuteczność i nie będzie konieczne poprawianie tego rodzaju „uchybień” w trybie art. 120 k.p.k.

O ile część dyspozytywna pism procesowych będzie się różnić – jak łatwo zauważyć, przeglądając kolejne wzory znajdujące się w niniejszej książce – o tyle pozostałe elementy wskazane w art. 119 § 1 k.p.k. będą, co do zasady, takie same.

Jeśli chodzi o **oznaczenie organu**, do którego skierowane jest pismo, to w zależności od stadium prowadzonego postępowania i czynności, która jest podejmowana, pisma będą kierowane do **sądu** (np. właściwego do rozpoznania sprawy w pierwszej instancji, sądu drugiej instancji za pośrednictwem sądu pierwszej instancji, sądu, przed którym sprawa się toczy, sądu rejonowego, w okręgu, którego prowadzi się postępowanie przygotowawcze lub gdzie nastąpiło zatrzymanie, Sądu Najwyższego za pośrednictwem sądu drugiej instancji) lub **prokura-**

² Zob. także wyrok z 20.10.2009 r., WA 32/09, OSNwSK 2009/1, poz. 2083, gdzie Sąd Najwyższy wskazał, że „wniosek o odszkodowanie, zwłaszcza sporządzony przez adwokata, powinien spełniać wymogi pisma procesowego określone w art. 119 § 1 k.p.k., także wskazane w art. 126¹ § 1 k.p.c., a zatem określać również wartość przedmiotu sporu”.

³ Dz.U. z 2018 r. poz. 75.

⁴ T. Grzegorzcyk, J. Tylman, *Polskie postępowanie karne*, Warszawa 2014, s. 387.

⁵ M. Kurowski [w:] *Kodeks postępowania karnego...*, red. D. Świecki, komentarz do art. 118.

⁶ Zob. postanowienia SN: z 17.09.2014 r., V KK 187/14, LEX nr 1537572; z 7.01.2008 r., II KK 2522/07, Biul. PK 2008/3, s. 25.

tora w postępowaniu przygotowawczym⁷ (albo innego organu prowadzącego postępowanie przygotowawcze, zob. art. 312 k.p.k. oraz rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z 22.09.2015 r. w sprawie organów uprawnionych obok Policji do prowadzenia dochodzeń oraz organów uprawnionych do wnoszenia i popierania oskarżenia przed sądem pierwszej instancji w sprawach, w których prowadzono dochodzenie, jak również zakresu spraw zleconych tym organom⁸). Niewłaściwe oznaczenie organu nie wpłynie na skuteczność czynności procesowej. Zgodnie bowiem z art. 118 § 3 k.p.k. „pismo w sprawie należącej do właściwości sądu, prokuratora, Policji lub innego organu dochodzenia, skierowane do niewłaściwego organu, przekazuje się właściwemu organowi”. Omyłkowe skierowanie np. apelacji bezpośrednio do sądu odwoławczego spowoduje, że apelacja ta zostanie przekazana do sądu pierwszej instancji celem dokonania przez prezesa sądu (przewodniczącego wydziału, upoważnionego sędziego) kontroli formalnej środka zaskarżenia (art. 428 k.p.k.). Niewłaściwe zaadresowanie pisma procesowego nie skutkuje również naruszeniem terminu, w którym pismo powinno być wniesione. Przepis art. 125 k.p.k. stanowi bowiem, że „pismo omyłkowo wniesione przed upływem terminu do niewłaściwego sądu, prokuratora, organu Policji albo innego organu postępowania przygotowawczego uważa się za wniesione z zachowaniem terminu”. Bez znaczenia dla skuteczności pisma (tj. wniesienia go w terminie) jest to, kiedy zostało ono przekazane organowi właściwemu na podstawie art. 118 § 3 k.p.k.⁹

Oznaczenie sprawy, w której wnoszone jest pismo, odnosi się do kolejnych wniosków, oświadczeń czy środków zaskarżenia wnoszonych w danej sprawie. Wystarczającym oznaczeniem sprawy jest wskazanie sygnatury postępowania. W sytuacji gdy np. sąd wykonuje czynności w postępowaniu przygotowawczym (stosując lub przedłużając tymczasowe aresztowanie, rozpoznając środki zaskarżenia na stosowanie nieizolacyjnych środków zapobiegawczych czy zabezpieczenie majątkowe), można – obok sygnatury Kp – wskazać sygnaturę akt postępowania przygotowawczego.

Podanie **danych teleadresowych osoby wnoszącej pismo** jest warunkiem niezbędnym, by organ procesowy mógł się skomunikować z nadawcą. To dość trywialna konstatacja, ale bez wskazania tych informacji podjęcie dalszych czyn-

⁷ Prokuratora jako organu prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze czy np. prokuratora nadrzędnego (np. jeśli chodzi o zażalenie z art. 302 k.p.k.), a nie prokuratury.

⁸ Dz.U. z 2018 r. poz. 522.

⁹ Tak postanowienie SN z 27.04.2011 r., III KZ 16/11, OSNwSK 2011/1, poz. 882. Zob. jednak postanowienie SA we Wrocławiu z 20.07.2009 r., II AKzW 541/09, LEX nr 519599, gdzie Sąd stwierdził, że „treść art. 125 k.p.k. pozwala na uznanie pisma za wniesione przed upływem terminu, jedynie wtedy, gdy spełnione zostaną łącznie dwa warunki: pismo zostanie skierowane w terminie omyłkowo do niewłaściwego organu, zaś organem tym, będzie wyłącznie jeden ze wskazanych w przepisie – tj. sąd, prokurator, organ Policji albo inny organ postępowania przygotowawczego. Tych warunków nie spełnia zatem pismo skazanego, celowo skierowane do Ministra Sprawiedliwości – w celu podjęcia interwencji w jego sprawie”.

ności w sprawie może być dość utrudnione i nie jest obowiązkiem organów procesowych ustalanie np. adresu kancelarii adwokata lub radcy prawnego czy sprawdzanie aktualnych baz danych, by ustalić miejsce zamieszkania i adres korespondencyjny stron procesowych. O każdej zmianie adresu należy niezwłocznie poinformować organy procesowe pod rygorem uznania za doręczone pism procesowych wysłanych na poprzedni adres osoby wnoszącej pismo (art. 139 § 1 k.p.k.). Nowelizacją z 19.07.2019 r.¹⁰ wprowadzono obowiązek podania w pierwszym piśmie danego uczestnika numeru telefonu, telefaksu i adresu poczty elektronicznej lub złożenia oświadczenia o ich nieposiadaniu. Celem tej zmiany było usprawnienie komunikacji między organem procesowym a uczestnikami postępowania. Dane teleadresowe, niezależnie od tego, że mogą znajdować się w stopce, należy umieścić w treści pisma, zwłaszcza w pierwszym piśmie kierowanym do organu procesowego. W kolejnych pismach kierowanych w tej samej sprawie, jeśli dane teleadresowe się nie zmieniły, nie jest niezbędne podawanie ich *in extenso* w samej treści pisma. Organ procesowy dysponuje już bowiem adresem uczestnika; w przypadku podmiotów profesjonalnych dane teleadresowe zwykle znajdują się też w stopce pisma, więc w przypadku dalszych pism w tej samej sprawie nie jest błędem wyłącznie oznaczenie osoby wnoszącej pismo i oznaczenie sprawy¹¹. W dalszej części publikacji przyjęto zatem zasadę nieprzytaczania danych adresowych podmiotu wnoszącego pismo, o ile z jego treści nie wynika jednoznacznie, że jest ono pierwszym pismem w sprawie.

Obowiązek podania **daty i podpisania pisma** jest dość oczywisty. Własnoręczny podpis jest gwarancją, że dokument został sporządzony przez osobę, która została oznaczona jako nadawca¹². Wymóg własnoręcznego podpisu wyklucza możliwość składania w postępowaniu karnym pism drogą elektroniczną, np. mailem, czy przesłania skanu dokumentu. Wydaje się utrwalone stanowisko Sądu Najwyższego, „że nie można uznać, iż pismo zostało podpisane, jeżeli zostało ono nadane za pośrednictwem urzędnika służącego do komunikowania się na odległość”¹³. Nie spełnia warunków z art. 119 § 1 pkt 4 k.p.k. podpisanie pisma podpisem elektronicznym¹⁴.

Usuwanie braków formalnych

Zgodnie z art. 120 § 1 k.p.k., jeżeli pismo nie odpowiada wymaganiom formalnym, przewidzianym w art. 119 k.p.k. lub w przepisach szczególnych, a brak jest tego rodzaju, że **pismo nie może otrzymać biegu, albo brak polega na niezłożeniu należytych opłat**¹⁵ lub upoważnienia do podjęcia czynności procesowej,

¹⁰ Dz.U. poz. 1694.

¹¹ Tę formę przyjęto w niniejszej książce.

¹² Zob. jednak interesujące postanowienie SN z 29.06.2022 r., II KZ 19/22, LEX nr 3459029.

¹³ Zob. m.in. postanowienie SN z 14.05.2020 r., III KZ 20/20, LEX nr 3175584.

¹⁴ Postanowienie SN z 4.09.2019 r., V KZ 40/19, LEX nr 3364087.

¹⁵ Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z 14.05.2003 r. w sprawie wysokości opłaty od kasacji w sprawach karnych (Dz.U. Nr 97, poz. 886) ustala wysokość opłaty kasacyjnej na 450 zł – jeśli w sprawie w pierwszej instancji orzekał sąd rejonowy, 700 zł – jeśli sprawa

wzywa się osobę, która wniosła pismo, do usunięcia braku w terminie 7 dni. Nieusunięcie braków formalnych w tym terminie powoduje, że pismo uznaje się za bezskuteczne (o czym należy pouczyć)¹⁶.

Nie każde uchybienie powinno skutkować wezwaniem do usunięcia braków pisma, ale tylko takie, które jest na tyle istotne, że uniemożliwiłoby nadanie pismu dalszego biegu. Wezwanie do usunięcia braków nieistotnych – z perspektywy możliwości wywołania przez dane pismo skutków prawnych – jest przejawem nadmiernego formalizmu procesowego (np. sformułowanie zarzutów nie w *petitum* pisma, ale w jego treści).

Jeżeli osoba wnosząca pismo usunie braki formalne przed wezwaniem z art. 120 § 1 k.p.k., to tak skorygowane pismo wywołuje skutki prawne. Sąd Najwyższy wskazuje bowiem, że „uzupełnienie braku formalnego pisma procesowego nie może być uznane za nieskuteczne tylko z tego powodu, że brak uzupełniony został jeszcze przed wezwaniem strony do jego uzupełnienia”¹⁷.

Usunięcie braków formalnych w terminie (np. uzupełnienie tez dowodowych we wniosku dowodowym – art. 169 k.p.k., poprawne dokonanie opłaty od kasacji, sporządzenie i podpisanie pisma przez adwokata lub radcę prawnego¹⁸) powoduje, że pismo procesowe wywołuje skutki prawne z chwilą jego pierwotnego wniesienia (tzn. zgodnie z terminem, w którym zostało wniesione pismo obciążone brakiem formalnym). Niektóre braki formalne mają jednak **charakter nieusuwalny**. W nowszym orzecznictwie wskazuje się, że **niewskazanie w środku zaskarżenia pochodzącym od adwokata lub radcy prawnego zarzutów** nie może zostać usunięte w trybie art. 120 § 1 k.p.k.¹⁹ Braki nieusuwalne to uchybienia na tyle istotne, że pismo procesowe w istocie nie może być uznane za np. kasację, apelację, wniosek o wznowienie postępowania, ponieważ nie zawiera elementów stanowiących istotę danego pisma²⁰.

Nieuzupełnienie braków formalnych w terminie wskazanym w art. 120 § 1 k.p.k. skutkuje uznaniem pisma za bezskuteczne. Termin z art. 120 § 1 k.p.k. jest terminem nieprzekraczalnym i nieprzywracalnym²¹, ale w zależności od rodzaju pisma, przekroczenie terminu będzie miało różny skutek dla toku całego proce-

wa należała do właściwości sądu okręgowego. Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z 28.05.2003 r. w sprawie wysokości zryczałtowanej równowartości wydatków w sprawach z oskarżenia prywatnego (Dz.U. Nr 104, poz. 980) ustala opłatę od subsydiarnego i prywatnego aktu oskarżenia na 300 zł.

¹⁶ Art. 120 § 2 k.p.k.

¹⁷ Postanowienie SN z 27.05.2021 r., III KK 327/20, LEX nr 3219816; postanowienie SN z 26.04.2018 r., IV KZ 16/18, LEX nr 2482569.

¹⁸ Zob. postanowienie SN z 30.12.2020 r., V KZ 54/20, LEX nr 3104805.

¹⁹ Tak postanowienie SA w Katowicach z 27.09.2017 r., II AKa 457/17, LEX nr 2440815.

²⁰ Por. postanowienie SN z 19.11.2014 r., V KK 219/14, LEX nr 1545175.

²¹ Tak postanowienie SN z 12.02.2021 r., IV KZ 8/21, LEX nr 3123926. W postanowieniu SN z 30.01.2020 r., V KZ 78/19, LEX nr 3220730, wskazano także, że „termin 7-dniowy, wynikający z art. 120 § 1 k.p.k., nie może zostać skrócony lub przedłużony zarządzeniem organu procesowego. Liczyć należy go od dnia doręczenia wnoszącemu pismo wezwa-

Publikacja zawiera blisko 100 wzorów pism procesowych w sprawach karnych najczęściej występujących w codziennej pracy adwokatów i radców prawnych, w tym m.in. wniosków, skarg, zażaleń, apelacji, kasacji, sprzeciwów, oświadczeń.

Autorzy wskazują, jak prawidłowo sporządzić pismo procesowe od strony formalnej, a także przedstawiają praktyczne porady z uwzględnieniem najistotniejszych i najbardziej przydatnych orzeczeń sądów krajowych i międzynarodowych. Omawiają ponadto najważniejsze zasady dotyczące sporządzania i doręczania pism procesowych oraz obliczania terminów.

Książka jest przeznaczona dla adwokatów, radców prawnych, a także aplikantów zawodów prawniczych i wszystkich osób, które potrzebują pomocy w poprawnym sporządzeniu pisma procesowego.

Zawarte w publikacji wzory pism są dostępne w wersji elektronicznej (<https://www.profinfo.pl/materiały-dodatkowe>). Wzory można modyfikować i dostosowywać do indywidualnych potrzeb.

Jerzy Skorupka – profesor doktor habilitowany nauk prawnych; kierownik Katedry Postępowania Karnego na Wydziale Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego; pracę naukową łączy z wykonywaniem zawodu sędziego Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu; autor ponad 250 prac z zakresu prawa karnego materialnego i procesowego.

Dominika Czerniak – doktorka nauk społecznych, dyscyplina prawo; adiunktka w Katedrze Postępowania Karnego na Wydziale Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego; wykonawczyni grantów krajowych (NCN) i międzynarodowych (KE: Justice Programme); jej zainteresowania badawcze obejmują zagadnienia związane z prawem i postępowaniem dowodowym, ochroną praw człowieka w postępowaniu karnym oraz europejskim prawem i postępowaniem karnym; autorka wielu publikacji z zakresu postępowania karnego, europejskiego prawa karnego i ochrony praw człowieka w procesie karnym.

Dorota Czerwińska – adwokat w Izbie Adwokackiej we Wrocławiu; asystent w Katedrze Postępowania Karnego na Wydziale Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego; kierownik i wykonawca grantów badawczych krajowych (NCN) i międzynarodowych (KE: Justice Programme, COST); jej zainteresowania naukowe koncentrują się wokół problematyki porozumień procesowych w procesie karnym, celów procesu karnego oraz prawa porównawczego; autorka kilkudziesięciu publikacji z zakresu prawa karnego materialnego i procesowego.

Kup e-book i czytaj
w aplikacji Smarteca

ZAMÓWIENIA:

INFOLINIA: 801 04 45 45

ZAMOWIENIA@WOLTERSKLUWER.PL

WWW.PROFINFO.PL

